

СЕКЦІЯ 1
ГЕРМАНСЬКІ МОВИ

УДК 821.111-14.09:811.111'42

DOI <https://doi.org/10.32999/ksu2663-3426/2025-1-1>ЛІРИЧНИЙ НАРАТИВ: МІЖ ПОЕТИКОЮ ПОЧУТТІВ
І ДОСВІДОМ ВІЙНИ В ПОЕЗІЇ ЕМІ ЛОВЕЛ

Бєлєхова Лариса Іванівна,
доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри англійської філології та світової літератури
імені професора Олега Мішукова
Херсонський державний університет
lorabelehova@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1743-1865

Наукову розвідку присвячено дослідженню конструювання ліричного наративу, що реалізується у поетичному тексті. Для ліричного наративу властиві характеристики поетичного тексту, зокрема образність, емоційність, особлива ритміко-синтаксична побудова, а також стрижневі риси наративу в цілому: історія про події, що оповідається наратором крізь призму фокалізатора. У ліричних наративах зазвичай спостерігається злиття наратора й фокалізатора. На відміну від прозових художніх текстів, яким притаманне розмежування на головних і другорядних персонажів, у ліричному наративі ці фігури формують ліричний образ. У статті стверджується, що в ліричному наративі розгортаються дві історії: експліцитна історія почуттів, та імпліцитна історія з життя ліричного героя/героїні, що стає підґрунтям наративу почуттів й емоцій. Наративом почуттів може стати їхня трансформація у часовому просторі, що пов'язана з переосмисленням, емоційним розвитком або їх еволюцією. Такі почуття викликані історією з життя ліричної героїні: пережитий досвід війни, нерозділене кохання, згадання почуттів. Ліричні наративи вирізняються своєю образністю, яка відіграє ключову роль у їхньому створенні, оскільки завдяки їй у наративі розкриваються внутрішні переживання, біль і турботи ліричної героїні.

Матеріалом дослідження слугували ліричні наративи американської поетеси, лауреатки Пулітцерівської премії Емі Ловелл, чия поезія прийнято вважати живописом у словах та кінематографічною зміною кадрів. Для аналізу специфіки конструювання ліричного наративу здійснюється реконструкція двох історій, що дозволяє побудувати причинно-наслідкові зв'язки історії та простежити взаємодію наративу емоцій та наративу життя. Наративи почуттів та емоцій відображають ту саму плінність і динамічність, що історії ліричної героїні, покладені в їхню основу.

У ліричних наративах Емі Ловелл за допомогою вербального тексту створюються візуальні емоційні образи війни й крові поруч з образами миру й віри. Емоційне зростання ліричної героїні зображується на фоні величної краси природи, де захоплення квітами переплітається з роздумами про смерть. Словесні образи у ліричних наративах Емі Ловелл відображають складність та багатогранність життя. Вони розкривають внутрішній світ ліричної героїні, самоусвідомлення її внутрішнього стану, душевних переживань, болю через нерозділене кохання, і, врешті-решт, відчуття емоційної тиші. Таким чином, художні образи у ліричних наративах експлікують історії кохання, пережиту травму, внутрішні трансформації.

Ключові слова: ліричний наратив, нарація, історія, емоції, образність.

THE LYRICAL NARRATIVE BETWEEN EMOTIONAL POETICS
AND WAR EXPERIENCE IN AMY LOWELL'S POETRY

Bieliekhova Larysa Ivanivna,
Doctor of Philological Science, Professor,
Professor at the Department of English Philology and World Literature
named after Professor Oleg Mishukov
Kherson State University
lorabelehova@gmail.com
orcid.org/0000-0002-1743-1865

This research investigates the construing of a lyrical narrative as realised in poetic text. The lyrical narrative is characterised by the features of poetic text, in particular, imagery, emotionality, a special rhythmic and syntactic structure,

and the core features of narrative in general: a story about events told by the narrator through the prism of the focaliser. There is usually a fusion of the narrator and the focalizer in lyrical narratives. Unlike prose fiction texts, which are characterised by a distinction between main and secondary characters, these figures form a lyrical image in a lyrical narrative. The article argues that two stories unfold in a lyrical narrative: an explicit story of feelings and an implicit story from the life of the lyrical hero/heroine, which becomes the basis for the narrative of feelings and emotions. The narrative of feelings can lie in their transformation in time and space, which is associated with rethinking, emotional development or their evolution. Such feelings are evoked by the story from the life of the lyrical heroine: the experience of war, unrequited love, and the fading of feelings. Lyrical narratives are distinguished by their imagery, which plays a key role in their construing, as it reveals the inner experiences, pain, and concerns of the lyrical heroine.

The material for the study is the lyrical narratives of the American poet and Pulitzer Prize winner Amy Lowell, whose poetry is considered to be painting in words and cinematic frame changes. To analyse the specifics of constructing a lyrical narrative, two stories are reconstructed, which allows us to build causal relationships between the stories and trace the interaction between the narrative of emotions and the narrative of life. The narratives of feelings and emotions reflect the same fluidity and dynamism as the stories from the life of the lyrical heroine on which they are based.

In Amy Lowell's lyrical narratives, the verbal text creates visual and emotional images of war and blood alongside images of peace and faith. The emotional growth of the lyrical heroine is depicted against the background of the beauty of nature, where her admiration for flowers is intertwined with thoughts about death. The verbal images in Amy Lowell's lyrical narratives reflect life's complexity and multifaceted nature, as well as reveal the inner world of the lyrical heroine, her awareness of her inner state, her emotional experiences, her pain from unrequited love, and, ultimately, her sense of emotional silence. Thus, the images in the lyrical narratives explain stories of love, trauma experienced, and internal transformations.

Key words: lyrical narrative, narration, story, emotions, imagery.

Вступ. Сучасні наратологічні дослідження вийшли за межі традиційних вербальних прозових текстів, оскільки наратив є багатограним у способах реалізації та конструюванні смислів (Chatman, 1980; Doloughan, 2011; Fludernik 2002, 2005; Gibbons, 2016; Herman, 2010; Ryan, 2013; Toolan, 2016). Наратив як історія про події існує у різних просторах, художніх жанрах, вміло поєднує вербальний та візуальний модули для створення образів та особливого поетичного мовлення (Bal, 2017; Barthes, 1977; Genette, 1982; Prince, 1982). Для ліричного наративу як особливого типу нарації (Белехова & Цапів, 2021) ключовими постають не події, що розгортаються у часі і просторі, а емоційні переживання, для яких історія стає підґрунтям, основою їх змін, еволюції, прояву. Для ліричного наративу характерний подвійний сюжет: експліцитно – це історія про почуття, імпліцитно – це історія життя, кохання, розчарування ліричного героя/героїні, що спонукала його/її до наративу емоції. У нашому дослідженні ми продовжимо здійснювати тлумачення та інтерпретацію ліричного наративу та здійснюємо аналіз категорії ліричності.

Розділ 1. Обґрунтування поняття ліричного наративу.

У класичній наратології під наративом розуміють історію про події, що оповідається наратором крізь призму точки зору фокалізатора (Prince 1982; Toolan, 2010). Для наративів важливою постає подієвість та причинно-наслідкові зв'язки подій, що дозволяє побачити його структуру та композицію (Fludernik, 2005). Для ліричного наративу розуміння подієвості

стає інакшим, оскільки історія в її класичному розумінні стає *лише підґрунтям* самого ліричного наративу, якого у контексті дослідження ми також називаємо *наративом почуттів та емоцій*. Почуття людини завжди викликані певними переживаннями, досвідом, подіями. У ліричному наративі стрижневим стає створення чуттєвого образу, що розкриває внутрішні муки та турботи. Подіями тут постають еволюція почуттів, їхнє розгортання або зміна, прагнення осмислити власні переживання. Наратор й фокалізатор у таких наративах, як правило, формують нерозривну єдність, а головні і другорядні персонажі, що є характерними для прозових текстів, зливаються в ліричний образ, але й разом з тим, завжди існують імпліцитно і впливають на розгортання емоційної мапи ліричного наративу.

Матеріалом нашого дослідження слугували ліричні наративи американської поетеси, лауреатки Пулітцерівської премії Емі Ловелл, яка вважається однією з найпрогресивніших та сміливих жінок-письменниць свого часу, а її поетичні тексти створили справжню сенсацію у світі поезії. Емі Ловелл часто називають поетесою зорових відчуттів, яка створює живопис у словах. Вербальний текст її лірики формує візуальні образи кольорів, світла, а також аудіальні образи музики.

Розділ 2. Інтерпретація ліричних наративів Емі Ловелл.

У ліричних наративах розгортання історії відбувається через зміну/еволюцію/розгортання почуттів. Часто історія кохання стає натхненням та основою іншого наративу – наративу почуттів. Для ліричного наративу

притаманні образність, емотивність, особлива ритміко-синтаксична організація (Белєхова & Цапів, 2021).

Для аналізу особливостей конструювання ліричного нарративу звернемося до поетичного тексту Емі Ловелл "Aftermath" (Lowell, 1919–1920), створеного у 1919–1920 роках, який постає рефлексією на пережиту війну і втрати. Для інтерпретації ліричного нарративу реконструюємо дві історії: ту, що стала основою (поствоєнні відчуття Першої світової війни), та ту, що оповідається (рефлексії ліричної героїні). Перша історія, що є підґрунтям ліричного нарративу, це історія війни та поствоєнних переживань, біль втрати, життя після трагедії. Війна завжди пов'язана із горем, кров'ю, загиблими. Другий нарратив – переживання ліричної героїні на тлі природи, усвідомлення тиші та роздумів про Бога:

*The poppies blow so red,
The daisies are so white.
They grow among the corpses,
And bring my heart delight.*

*But still I see the crosses
In rows beneath the sod,
And pause beside the silence,
To give a thought to God.
Lowell, 1919–1920*

У ліричному нарративі створено візуальні емоційні образи війни *red poppies*, що є символом полеглих на війні солдатів, крові та болю втрати. Натомість смисли миру, простору, віри втілено в образі білих ромашок (*the daisies are so white*). Емоційний нарратив розгортається на тлі краси природи й думок про смерть. Еволюція емоцій проходить від захоплення квітами до усвідомлення тиші й бажання подумки звернутись до Бога: *They grow among the corpses, // And bring my heart delight ...// . And pause beside the silence, // To give a thought to God.*

У такий спосіб відбувається розгортання двох історій: спогади про війну та власна зміна емоцій від захоплення до емоційного зростання.

Ліричний нарратив Емі Ловелл "Aftermath/11" (Lowell, 1919–1920) постає яскравим прикладом нарративу емоцій ліричної героїні: від кохання до втрати й тиші у стосунках коли тебе ніхто не чує:

*I learnt to write to you in happier days,
And every letter was a piece I chipped
From off my heart, a fragment newly clipped
From the mosaic of life; its blues and grays,*

*Its throbbing reds, I gave to earn your praise.
To make a pavement for your feet I stripped
My soul for you to walk upon, and slipped
Beneath your steps to soften all your ways.
But now my letters are like blossoms pale
We strew upon a grave with hopeless tears.
I ask no recompense, I shall not fail
Although you do not heed; the long, sad years
Still pass, and still I scatter flowers frail,
And whisper words of love which no one hears.
Lowell, 1919–1920*

У нарративі розгортаються дві історії: історія кохання та еволюція почуттів. Часовий простір нарративу: *learnt to write to you in happier days* (минуле) та *but now my letters are like blossoms pale* (теперішнє) дозволяє говорити про історію змін у стосунках, що відповідно відбито в емоційному стані ліричної героїні. Історія кохання та історія почуттів тісно переплетені та взаємодоповнюють одна одну.

Для ліричного нарративу характерною є образність, що є стрижневою для його творення. Словесний образ *and every letter was a piece I chipped From off my heart* втілює усвідомлення втрати: лірична героїня осмислює свій внутрішній стан як відколювання частини свого серця, щоб подарувати листи кохання. Образ *mosaic of life* передає всю складність та багатогранність життя, що крок за кроком розпадається через кохання, якому лірична героїня віддає частину себе. Історія кохання є нещасливою, адже кохання є нероздільним: *I ask no recompense, I shall not fail.*

У ліричному нарративі "Aftermath/11" (Lowell, 1919–1920) емоційний нарратив постає таким же динамічним, як і історія кохання, що стала його підґрунтям: трансформація почуттів від минулого та теперішнього, образ мозаїки життя, безнадійних сліз від болю втрати, до образу емоційної тиші створюють унікальний ліричний нарратив із яскравими словесними образами.

Висновки. Ліричний нарратив постає особливою історією, що реалізується у поетичному тексті. Поряд із домінантними властивостями поетичного тексту, зокрема образністю, емотивністю, специфічною ритміко-синтаксичною організацією та зображенням почуттів ліричного героя/героїні, характерним постає розгортання історії. Такою історією можуть бути емоційні трансформації, почуттєва еволюція, переосмислення, що загалом демонструє зміни душевного стану. Разом з тим, ліричний нарратив має особливу форму нарації: в ньому співіснують дві історії, нарратив життя, що став підґрунтям нарративу емоцій. Історія

нерозділеного кохання стає основою ліричного наративу, тим самим створює причинно-наслідкові зв'язки, що є важливим для конструювання наративу. Художні образи війни, розчарування, смерті, кохання експлікують історії життя ліричної героїні.

ЛІТЕРАТУРА:

- Бєлєхова, Л. І., Цапів, А. О. Ліричний наратив: міф чи реальність? *Науковий вісник ХДУ. Серія «Германістика та міжкультурна комунікація»*. 2021. № 2. С. 7–13.
- Bal, M. *Narratology: Introduction to the theory of narrative*. Toronto; Buffalo; London: University of Toronto Press, 2017. 206 p.
- Barthes, R. *Image, music, text* / trans. by S. Heath. London: Fontana Press, 1977. 220 p.
- Chatman, S. *Story and discourse: Narrative structure in fiction and film*. Ithaca; London: Cornell University Press, 1980. 288 p.
- Doloughan, F. J. *Contemporary narrative. Textual production, multimodality and multiliteracies*. London: Continuum International Publishing Group, 2011. 168 p.
- Fludernik, M. *An introduction to narratology*. London; New York: Routledge, 2002. 200 p.
- Fludernik, M. *Towards a 'natural' narratology*. London; New York: Routledge, 2005. 470 p.
- Genette, G. *Figures of literary discourse* / trans. by M. R. Logan. New York: Columbia University Press, 1982. 303 p.
- Gibbons, A. Multimodality, cognitive poetics, and genre: Reading Grady Hendrix's novel 'Horrorstör'. *Multimodal Communication*. 2016. № 5(1). P. 15–29.
- Herman, D. Word-image/utterance-gesture: Case studies in multimodal storytelling. *New perspectives on narrative and multimodality* / ed. by R. Page. New York; London: Routledge, 2010. P. 78–98.
- Lowell, A. *Aftermath*, 1919–1920. Retrieved from <https://allpoetry.com/poem/8506451-Aftermath-by-Amy-Lowell> (дата звернення 28.04.2025).
- Prince, G. *Narratology: the form and functioning of narrative*. Berlin; New York; Amsterdam: Mouton de Gruyter, 1982. 191 p.
- Ryan, M. L. (2013). Transmedial storytelling and transfictionality. *Poetics Today*. 2013. № 34(3). P. 361–388.
- Toolan, M. (2010). New perspectives on narrative and multimodality. *Multimodal electronic narratives and literary form*. New York and London: Routledge.
- Toolan, M. (2016). *Making sense of narrative text: Situation, repetition, and picturing in the reading of short stories*. New York: Routledge.
- form / ed. by R. Page. New York; London: Routledge, 2010. P. 127–141.
- Toolan, M. *Making sense of narrative text: Situation, repetition, and picturing in the reading of short stories*. New York: Routledge, 2016. 272 p.

REFERENCES:

- Bieliekhova, L. I., & Tsapiv, A. O. (2021). Lyrichnyi naratyv: mif chy realist? [Lyrical narrative: Myth or reality?]. *Naukovyi visnyk KhDU. Seriya "Hermanistyka ta mizhkulturna komunikatsiia"*, 2, 7–13. [in Ukrainian].
- Bal, M. (2017). *Narratology: Introduction to the theory of narrative*. Toronto, Buffalo, and London: University of Toronto Press.
- Barthes, R. (1977). *Image, music, text*. (S. Heath, Trans.). London: Fontana Press.
- Chatman, S. (1980). *Story and discourse: Narrative structure in fiction and film*. Ithaca and London: Cornell University Press.
- Doloughan, F. J. (2011). *Contemporary narrative. Textual production, multimodality and multiliteracies*. London: Continuum International Publishing Group. 168 p.
- Fludernik, M. (2002). *An introduction to narratology*. London and New York: Routledge.
- Fludernik, M. (2005). *Towards a 'natural' narratology*. London and New York: Routledge.
- Genette, G. (1982). *Figures of literary discourse* (M. R. Logan, Trans.). New York: Columbia University Press.
- Gibbons, A. (2016). Multimodality, cognitive poetics, and genre: Reading Grady Hendrix's novel 'Horrorstör'. *Multimodal Communication*, 5(1), 15–29.
- Herman, D. (2010). Word-image/utterance-gesture: Case studies in multimodal storytelling. In R. Page (Ed.), *New perspectives on narrative and multimodality* (pp. 78–98). New York and London: Routledge.
- Lowell, A. (1919–1920). *Aftermath*. Retrieved from <https://allpoetry.com/poem/8506451-Aftermath-by-Amy-Lowell>
- Prince, G. (1982). *Narratology: the form and functioning of narrative*. Berlin, New York, and Amsterdam: Mouton de Gruyter.
- Ryan, M. L. (2013). Transmedial storytelling and transfictionality. *Poetics Today*, 34(3), 361–388.
- Toolan, M. (2010). New perspectives on narrative and multimodality. In R. Page (Ed.), *Multimodal electronic narratives and literary form* (pp. 127–141). New York and London: Routledge.
- Toolan, M. (2016). *Making sense of narrative text: Situation, repetition, and picturing in the reading of short stories*. New York: Routledge.